

Wokół Kluczborka szlakiem zabytkowych kościołów

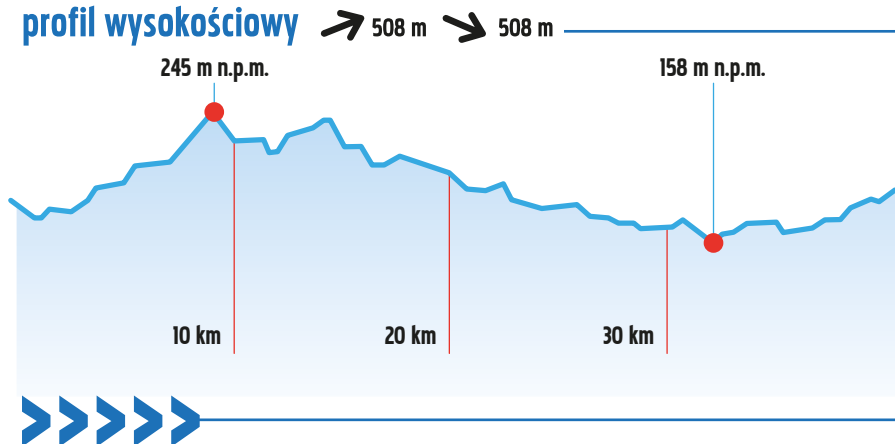
Charakterystyka trasy

Rodzaj trasy:	łatwa, turystyczna
Długość trasy:	41,1 km
Czas przejazdu:	2,5 – 3,5 h
Drogi asfalt/bruk:	35,9 km
Drogi gruntowe:	5,2 km
Dojazd samochodem:	P parking Kluczbork, ul. Skłodowskiej-Curie
Dojazd pociągiem:	Kluczbork (trasa Opole Główne – Kluczbork)

Łatwa i niezbyt długa wycieczka, prowadząca głównie asfaltowymi drogami gminnymi o niewielkim ruchu samochodowym. Trasa jest gratką dla miłośników zabytków, a zwłaszcza architektury sakralnej. W prawie każdej mijanej miejscowości natkniemy się na zabytkowy kościół. Niektóre z nich to budowle drewniane. Trafimy też na kilka dawnych dworów i pałaców. Wycieczka spodoba się też każdemu, kto z roweru korzysta rekreacyjnie i nie lubi zbyt dużego wysiłku.

profil wysokościowy

Zbiornik Kluczbork

PRZEBIEG TRASY

0,0 km • Kluczbork – Bąków
Długość odcinka – 7,7 km

Rozpoczynamy na **parkingu przy ul. Skłodowskiej-Curie**, nieopodal **kościółki Matki Bożej Wspomożenia Wiernych**. Jedziemy przez **Park Miejski** drogą zaczynającą się po południowej stronie parkingu. Przecinamy prosto trzy aleje parkowe i jedziemy wzdłuż wąskiej **rzeczki Stobrawy**, obok **stadionu**. Nieco ponad kilometr dalej docieramy aleją do wału **zbiornika Kluczbork**. Przejeżdżamy **mostek na Stobrawie**, wjeżdżamy na wał i skręcamy w lewo. Jedziemy aleją spacerowo-rowerową do **plaży** i skręcamy w lewo, w **ul. Letniskową**. Na jej końcu skręcamy w prawo i główną uli-

cą **Ligoty Górnej** dojeżdżamy do **drogi krajowej nr 11**. Ostrożnie przecinamy ją, wjeżdżając na **wąską, betonową drogę**. To pozostałość po dawnym **obozie jenieckim Stalag Luft VII**, który pod koniec II wojny światowej znajdował się po prawej stronie drogi. Na pierwszym skrzyżowaniu skręcamy w prawo, na drogę gruntową biegnącą skrajem lasu. Po chwili wjeżdżamy na **czerwony i zielony szlak rowerowy**, które docierają do naszej trasy z prawej strony. 700 m dalej droga zakręca w lewo. Na następnym rozwidleniu dróg skręcamy w prawo i **zielonym i czerwonym**

trasa 8 Wokół Kluczborka szlakiem...

2

szlakiem dojeżdżamy do **Bąkowa**. Tu warto obejrzeć **drewniany kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny** oraz **dawny pałac**, które znajdują

się przy **ul. Braci Bassy**. Po dojeździe do Bąkowa przecinamy główną drogę prosto i na następnym skrzyżowaniu skręcamy w lewo.

>>> 7,7 km • pałac – Maciejów | Długość odcinka – 10,6 km

W **Bąkowie** dojeżdżamy **ul. Kasztanową (czerwony i zielony szlak rowerowy)** do głównej drogi i opuszczamy szlaki rowerowe, skręcając w lewo. Cztery kilometry dalej dojeżdżamy do **Biadacza**. Przecinamy prosto połączone **drogi krajowe nr 42 i 45** oraz następną **ul. Kozłowską** i wracamy na **czerwony szlak rowerowy**, który poprowadzi nas aż do **Łowkowic**. 2 km dalej

docieramy do **Kobylej Góry**, gdzie na skrzyżowaniu skręcamy w lewo. Kilometrażem za wioską dojeżdżamy do skrzyżowania, na którym skręcamy w prawo i wjeżdżamy do **Maciejowa**. Tu warto zatrzymać się na chwilę, by zobaczyć **dawny pałac, drewniany kościół ewangelicko-augsburski** oraz dawny **dworek Jana Dzierżonia z pasieką zarodową**.

>>> 18,3 km • Maciejów – Bogacica | Długość odcinka – 15,4 km

W **Maciejowie** główna droga zakręca w lewo. 2 km dalej docieramy do **Łowkowic**, w których stoi **zabytkowy**

kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny. W tym celu trzeba skręcić w prawo i dojechać do centrum wioski. Trasa główna wycieczki omija je, biegnąc prosto asfaltową szosą do **Krzywizny** (2,5 km dalej). Od tej pory poruszamy się **żółtym szlakiem rowerowym**, który towarzyszyć nam będzie aż do **Bogacicy**. W **Krzywiznie** przejeżdżamy przez **tory kolejowe** i na rozwidleniu za nimi jedziemy prosto **ul. Witosa**. Na następnym rozwidleniu jedziemy w prawo i docieramy do **kościółki Matki Boskiej Częstochowskiej** stojącego przy ruchliwej **drodze krajowej nr 11**. Przechodzimy ostrożnie na drugą stronę

Pałac w Maciejowie

ulicy i jedziemy w lewo **ul. Kluczborską** równoległą do zatłoczonej trasy przelotowej. Na skrzyżowaniu na końcu szerokiego zakrętu skręcamy zgodnie z **żółtym szlakiem** w drugą drogę w prawo. Boczna i prawie pustą szosą jedziemy 3 km do **Smarków Górnych**.

Tu poruszamy się cały czas prosto **ul. Górną** biegnącą skrajem wsi. Na kolejnym skrzyżowaniu skręcamy w prawo, w **ul. Kościelną**, która przy **kościelce Podwyższenia Krzyża Świętego** zakręca w lewo. Na skrzyżowaniu za kościołem skręcamy w prawo, w **ul. Sadową**. Na następnym skrzyżowaniu skręcamy w lewo i wjeżdżamy do **Smarków Dolnych**. Tu mijamy po lewej stronie drogi stojący nieco w oddali **XIX-wieczny pałac z niewielkim parkiem**. Po chwili przecinamy **linię kolejową**, a 3,5 km dalej przejeżdżamy ostrożnie prosto przez **drogę krajową**

33.7 km • Bogacica - Kluczbork | Długość odcinka - 7.4 km

W **Bogacicy** za **kościółkiem** skręcamy w lewo, w **ul. Wiejską**. Po prawej stronie mijamy ładnie zagospodarowany **staw ze stojącym nad nim hotelem**. Zaraz za nim skręcamy w prawo i od razu w lewo, w **ul. Zamkową**. Jedziemy do końca, skręcamy w prawo i jedziemy wzdłuż **Stobrawy**. Skręcamy w lewo, na pierwszy **most na rzece** i wjeżdżamy do **Ligoty Dolnej**. Za wioską przecinamy **obwodnicę Kluczborka** i krótkim łącznikiem docieramy do miasta. Jedziemy prosto **ul. Wołczyńską** i kawałek dalej przejeżdżamy **wiaduktem**

nr 42. Poruszamy się mało uczęszczaną szosą przez **Czaple Wolne** i docieramy do **Bogacicy**. Jedziemy prosto drogą obok wioski i na jej końcu skręcamy w lewo, w **ul. Wolności**, opuszczając żółty szlak rowerowy. Mijamy **cmientarz** i docieramy do **kościółki Trójcy Świętej**.

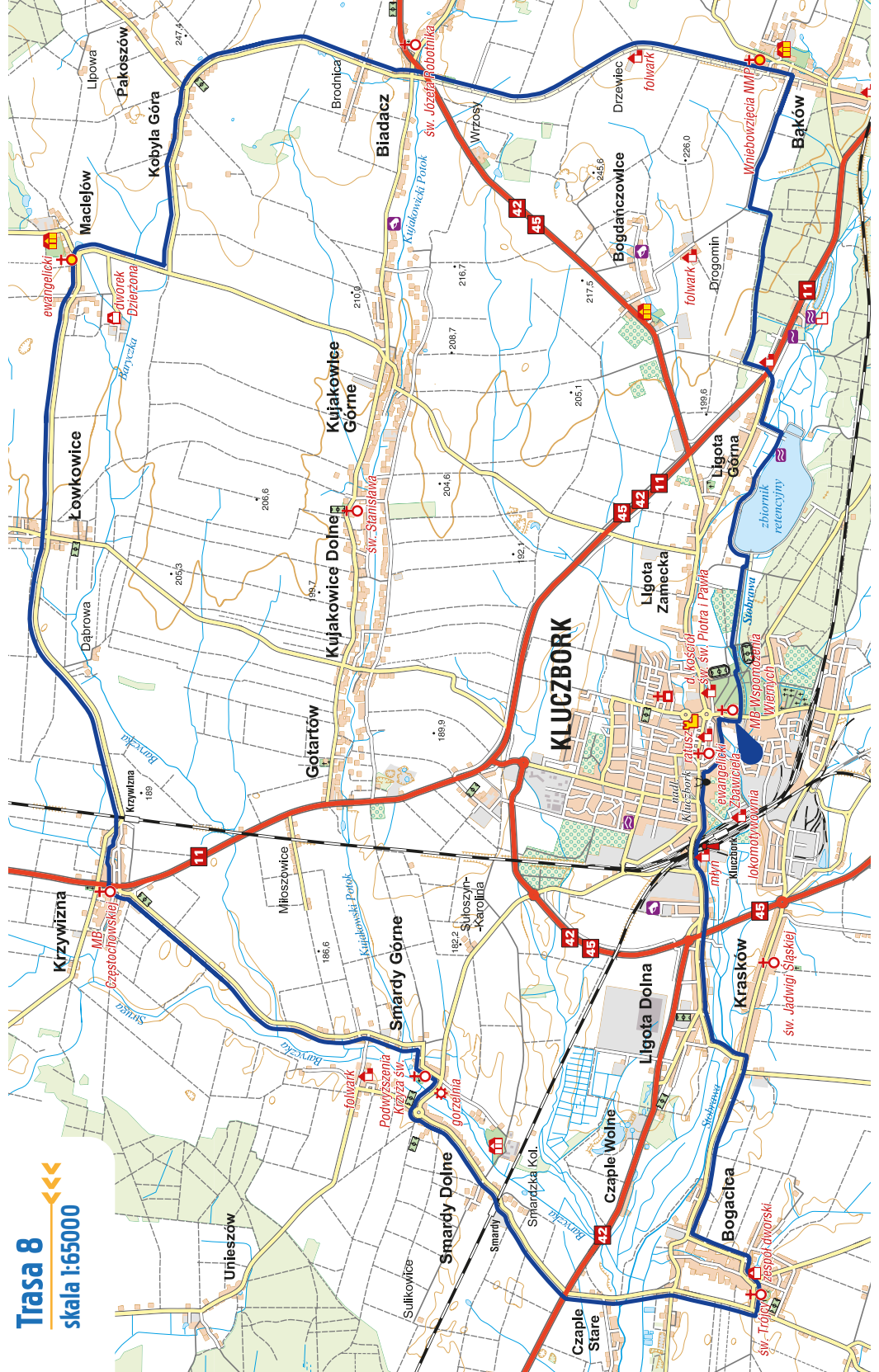

Hotel Nad Stawem w Bogacicy

nad torami nieopodal **stacji kolejowej**. Za torami dojeżdżamy do dużego skrzyżowania, na którym jedziemy prosto i wjeżdżamy do **centrum Kluczborka**. Skręcamy w prawo, w **ul. Pułaskiego** i docieramy do **niewielkiego stawku**. Tu wjeżdżamy prosto na **drogę pieszo-rowerową**, którą docieramy do **ul. Skłodowskiej Curie**, nieopodal **Bramy Krakowskiej**. Przechodzimy na drugą stronę ulicy, skręcamy w prawo i po chwili docieramy do **parkingu** przy **kościelce Matki Bożej Wspomożenia Wiernych**, na którym kończymy wycieczkę.

trasa 8 Wokół Kluczborka szlakiem...

Trasa 8
skala 1:65000

CIEKAWY Miejsca

KLUCZBORK

Miasto powiatowe w północnej części woj. opolskiego, na pograniczu Niziny i Wyżyny Śląskiej, liczące ok. 25 tys. mieszkańców. Kluczbork jest miastem o długiej i bogatej historii. Pierwsze wzmianki o nim pochodzą z 1252 r. Jego powstanie wiąże się z zakonem krzyżowców z gwiazdą, który założony został podczas wypraw krzyżowych do Palestyny. Nazwa miasta (od niem. Kreuzberg) to połączenie słów kreuz, czyli krzyż oraz berg czyli gród i w dowolnym tłumaczeniu oznacza gród krzyżowców. W Kluczborku znajduje się sporo zabytków. Spośród nich na pewno warto zobaczyć Stare Miasto z pocztówkowym Rynkiem i ratuszem, wysoką Bramę Krakowską z pozostałościami murów obronnych, zabytkowe kościoły

Chrystusa Zbawiciela i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych oraz stary Park Miejski.

KLUCZBORK, KOŚCIÓŁ CHRYSYTA ZBAWICIELA

Jeden z najcenniejszych i najstarszych zabytków Kluczborka. Gotycki kościół ewangelicko-augsburski zbudowano w XIV w. w miejscu poprzedniego z 1298 r. Podczas pożaru miasta w 1737 r. uległ on kompletnemu zniszczeniu. Po jego odbudowie gruntownej zmianie uległo wnętrze świątyni, które bogato ozdobiono rzeźbami i płaskorzeźbami, czyniąc je prawdziwą perłą architektury. W latach 1750-1760 kościół wyposażono w nowy ołtarz, chrzcielnicę, organy i prospekt organowy. Wszystkie te elementy zachowały się do dziś.

trasa 8 Wokół Kluczborka szlakiem...

KLUCZBORK, KOŚCIÓŁ MATKI BOŻEJ WSPOMOŻENIA WIERNYCH

Monumentalny, neogotycki kościół stoi na obrzeżach Parku Miejskiego przy ul. Skłodowskiej-Curie. Zbudowano go w latach 1911-1913, wzorując się na wrocławskim kościele św. Krzyża. Ołtarz główny z bogatą ornamentyką snycerską wykonano w warsztacie Schreiner w Monachium. Ołtarze boczne wykonał mistrz Frilhase z Erfurtu. Piękne witraże z postaciami świętych powstały w warsztacie Linnemana we Frankfurcie nad Menem. Z kolei 32-głosowe organy to dzieło organmistrza Wilhelma Sauera. Na wieży kościoła zamontowano 3 dzwony, z których do dziś zachował tylko jeden. Pozostałe zostały zrabowane przez żołnierzy radzieckich pod koniec II wojny światowej.

KLUCZBORK, BRAMA KRAKOWSKA

Strzelista Brama Krakowska, zwana również Bramą Polską to najbardziej charakterystyczny element panoramy Kluczborka. Jest częścią dawnych murów miejskich, które zbudowano w Kluczborku prawdopodobnie już pod koniec XIV w. Okalały one miasto od 3 stron. Od strony północnej istniała jedynie drewniana palisada z fosą, za którą rozciągały się bagna i mokradła. W 1907 r. Brama Krakowska została przebudowana na wieżę ciśnień. Przykryto ją wówczas dwustopniowym dachem namiotowym. Obecnie w wieży znajduje się lokalne Muzeum im. Jana Dzierżonia. Można w nim obejrzeć pamiątki po słynnym Ślązaku – Janie Dzierżoniu, a także pamiątki związane z regionem: wy-

roby rzemiosła, militaria, starodruki, dawne dokumenty oraz numizmaty. Szczególnie ciekawe są Działy Archeologii i Etnografii. Zgromadzono w nich przedmioty znalezione na terenie gmin Kluczbork, Wołczyn i Byczyna, dawne stroje oraz przedmioty codziennego użytku.

KLUCZBORK, PARK MIEJSKI

Zabytkowy park o powierzchni 22 ha znajduje się bezpośrednio na trasie naszej wycieczki. Przejeżdżając tędy, warto zwrócić uwagę na bogatą szatę roślinną parku. Zgromadzono tu ponad 200 gatunków roślin, w tym m.in. azalie, bukszpany, rododendrony i rzadkie jak: miłorząb japoński, tawuł japoński, ambrowiec balsamiczny czy metasekwoja chińska. W parku zachwyca również piękna łąka kwietna z chabrami, makami i firletkami oraz staw porośnięty liliami wodnymi. W centrum parku stoi pomnik Ofiar I Wojny Światowej oraz fontanna. Na jego obrzeżach znajduje się stadion piłkarski, boiska i korty tenisowe. Obok parku stoi piękny kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych.

ZBIORNIK KLUCZBORK

Zbiornik retencyjny zbudowany w latach 2009-2012 na Stobrawie. To jeden z ulubionych terenów wypoczynkowych mieszkańców Kluczborka. Wokół akwenu biegnie – 3,5-kilometrowa ścieżka spacerowa z ławkami, na których można odpocząć. W okresie letnim przy piaszczystej plaży funkcjonuje strzeżone kąpielisko z wypożyczalnią sprzę-

tu wodnego. W pobliżu znajduje się kilka punktów gastronomicznych oraz plac zabaw i boisko. Przy południowo-wschodnim brzegu usypano górkę widokową, na której oprócz ławek i pięknie zazielenionego skweru znajduje się ścieżka przyrodniczo-edukacyjna.

BAKÓW, KOŚCIÓŁ WNIEBOWZIĘCIA NMP

Jeden z najstarszych kościołów w powiecie kluczborskim zbudowany na przełomie XV i XVI w. W latach 1550-1945 był on w rękach ewangelików. Wewnątrz drewnianej budowli zachowało się sporo z historycznego wyposażenia, m.in. ambona z XVII w., drewniane epitafia z XVII w., kamienne płyty nagrobne czy fragmenty polichromii.

BAKÓW, PAŁAC

Neoklasycystyczny pałac powstał w 1855 r. jako siedziba saksońskiego rodu von Bethusy-Huc. Budowla nawiązywała do architektury tzw. włoskiej willi oraz projektów Carla F. Schinkla. Niestety przebudowy w latach późniejszych spowodowały zatarcie się cech stylowych pałacu. Rezydencję otacza zaniedbany park krajobrazowy. Nieopodal stoją dawne zabudowania folwarczne. Obecnie pałac pełni funkcję wielorodzinnego domu mieszkalnego i można go oglądać jedynie z zewnątrz.

BAKÓW, STALAG LUFTVII

W latach 1943-1944 pomiędzy Bąkowem a Ligotą Górną znajdował się obóz jeniecki należący do Luftwaffe. Przeznaczony był głównie dla lotników brytyjskich, ale wię-

zieni tu byli również Amerykanie i Rosjanie. Łącznie w obozie mieściło się ok. 1,5 tys. jeńców. Do dziś zachowały się jedynie fundamenty baraków i dawne betonowe drogi. Jedną z nich przebiega trasa naszej wycieczki – to odcinek tuż przed drogą krajową nr 11 na skraj Ligoty Górnej.

BIADACZ, KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA ROBOTNIKA

Pierwszy drewniany kościół stał w Biadaczu już w połowie XVI w. W 1842 r. wzniesiono obecną, murowaną świątynię. Do 1945 r. należał do ewangelików. We wnętrzu zachowała się część oryginalnego wyposażenia z XIX w.

MACIEJÓW, PAŁAC

Klasycystyczny pałac zbudowano w 1790 r. według projektu Carla Gottharda Langhansa, projektanta Bramy Brandenburskiej w Berlinie. Dwukondygnacyjna budowla przetrwała w doskonałym stanie do dziś. W salonie na pierwszym piętrze zachował się zespół malowideł ściennych z przełomu XVIII i XIX w. oraz oryginalny kominek. Pałac otoczony jest dobrze utrzymanym parkiem z zachowanym układem alejek spacerowych. Szczególnie zachwycają w nim ponad 200-letnie graby. Pałac obecnie jest w rękach prywatnych i nie jest udostępniony do zwiedzania.

MACIEJÓW, DWOREK JANA DZIERŻONIA – PASIEKA ZARODOWA

Historia Maciejowa jest nieodłącznie związana z życiem jednego z najbardziej zna-

Maciejów, kościół ewangelicko-augsburski

nych Ślązaków, księdza Jana Dzierżonia. Jak wiadomo, był on zapalonym pszczelarzem. Na zachodnim krańcu wioski do dziś stoi dworek, w którym spędził on ostatnie lata swojego życia. Tuż obok, na terenie dawnej posiadłości księdza utworzono w 1970 r. pasiekę zarodową, która funkcjonuje do dziś, dostarczając pszczelarzom wciąż nowe pokolenia pszczelich matek.

MACIEJÓW, DREWNIANY KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-AUGSBURSKI

Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z 1446 r. Po reformacji w 1532 r. przejęli go ewangelicy. Na przełomie XVII i XVIII w. następuje remont i rozbudowa kościoła. Z tamtego czasu do dziś zachował się ba-

rokowy ołtarz z kilkoma rzeźbami świętych oraz ambona. We wnętrzu kościoła warto też zwrócić uwagę na piękne organy z 1861 r.

ŁÓWKOWICE, KOŚCIÓŁ NAWIEDZENIA NMP

Pierwszy kościół w Łówkowicach wzmiankowany jest już w 1508 r. Należał on wówczas do zakonu krzyżowców. Obecny powstał w 1827 r. W jego wnętrzu warto zwrócić uwagę na ciekawe ołtarze boczne pochodzące z I połowy XIX w. oraz klasycystyczne organy.

KRZYWIZNA, KOŚCIÓŁ MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

Neogotycki kościół w Krzywiznie został wybudowany w latach 1881-1883 w miejscu poprzedniej, drewnianej świątyni. Został on wzniesiony przez miejscowych luteranów. Do dziś zachował się oryginalny XIX-wieczny

Smardz Górne, kościół
Podwyższenia Krzyża Świętego

neogotycki ołtarz oraz gotycki dzwon z 1514 r. Wokół kościoła rozciąga się teren po dawnym cmentarzu.

SMARDY GÓRNE, KOŚCIÓŁ PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

Neogotycki kościół z 1893 r., który postawiono w miejscu kościoła drewnianego z 1636 r. W jego wieży zamontowane są 2 dzwony pochodzące z okresu międzywojennego.

SMARDY DOLNE, PAŁAC

Kolejny zabytek na trasie zbudowany według projektu Carla Gottharda Langhansa, projektanta Bramy Brandenburskiej w Berlinie. Otoczony niewielkim parkiem pałac powstał w XIX w. Obecnie jest własnością prywatną i nie jest udostępniony do zwiedzania.

BOGACICA, KOŚCIÓŁ TRÓJCY ŚWIĘTEJ

Jeden z najpiękniejszych kościołów Opolsz-

czyzny uznawany za perłę architektury. Zbudowano go na przełomie XVIII i XIX w. i wyposażono w bogaty wystrój snycerski z elementami historycznymi. Barokowa nawa ołtarzowa pochodzi z XVII w. i zachwyca bogactwem rzeźb. Znaczną część wnętrza pokrywają cenne artystycznie freski przedstawiające sceny i postacie biblijne.

BOGACICA, RESTAURACJA I HOTEL NAD STAWEM

Restauracja i hotel położone są na Szlaku Kulinarnym Województwa Opolskiego „Opolski Bifyj”. Znajdują się niedaleko kościoła na Placu Targowym 1, bezpośrednio przy trasie wycieczki i leżą nad malowniczym stawem, doskonałym na dłuższy odpoczynek na trasie. W menu typowe dania kuchni śląskiej i polskiej.